

Udział Biblioteki Politechniki Gdańskiej w procesie umiędzynarodowienia uczelni

Urszula Szybowska
Biblioteka PG

Umiędzynarodowienie szkolnictwa wyższego definiowane jest zasadniczo jako podejmowanie studiów na zagranicznych uczelniach oraz udział w międzynarodowych projektach badawczych i szkoleniowych [1]. Umiędzynarodowienie szkół wyższych jest jednym z elementarnych wskaźników, które określają dziś rozwój nauki i szkolnictwa wyższego. Biblioteka PG na różnych polach wspiera uczelnię w procesie internacjonalizacji.

Proces umiędzynarodowienia

Według zapisów zawartych w Deklaracji Bolońskiej [2] międzynarodowa mobilność środowiska akademickiego to jeden z podstawowych elementów rozwoju Europejskiego Obszaru

Szkolnictwa Wyższego i Europejskiej Przestrzeni Badań. Umiędzynarodowienie uważane jest więc obecnie za jedno z kluczowych zadań stojących przed uczelniami wyższymi w Europie, jest także jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed Politechniką Gdańską. Ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Ustawa 2.0), zwana inaczej Konstytucją dla Nauki, czyni umiędzynarodowienie jednym z istotnych parametrów ewaluacji naukowców i uczelni w Polsce, dzięki którym poziom polskich szkół wyższych znacznie się podniesie. Umiędzynarodowienie uznawane jest przez wielu za główną siłę napędową rozwoju szkolnictwa wyższego na świecie.

Na polskich uczelniach od ponad 10 lat następuje stały wzrost liczby studiujących obcokrajowców. W roku akademickim 2017/2018 podjęło naukę w Polsce ok. 70 tys. studentów zagranicznych w porównaniu z liczbą ok. 1,3 mln młodych Polaków studiujących w rodzimych szkołach wyższych. Studenci z zagranicy stanowią więc 5 proc. ogółu wszystkich studentów w naszym kraju. Dominującą grupę cudzoziemców stanowią studenci z Ukrainy i Białorusi. Według statystyk za rok 2017 łączna liczba studentów Politechniki Gdańskiej wynosi ok. 18 tys. – mieści się w tej liczbie grupa ok. 900 studentów zagranicznych. Młodzi obcokrajowcy na Politechnice Gdańskiej stanowią więc 5 proc. ogółu studentów. Podstawowymi argumentami motywującymi młodych ludzi na świecie do podejmowania studiów w Polsce wydają się zarówno konkurencyjne koszty studiowania, jak i jakość kształcenia oferowana w polskich szkołach wyższych.

Fot. 1. Od lewej: dyrektor Biblioteki PG dr Anna Wałek, koordynator uczelnianego Programu Erasmus+ na Politechnice Gdańskiej mgr Maria Doerffer, uczestnicy 3rd Erasmus STW at GUT Library: Tomi Pelkonen, Oulu University of Applied Sciences, Maria Jorge García-Reyes, Medicine Library Complutense University, Aggeliki Giannopoulou, Library & Information Centre, University of Patras, Maria Gonçalves, ISEG – Lisbon School of Economics & Management, Marianne Bachmann, University Library Erlangen-Nuernberg, Katharina Markus, Stuttgart University Library, Vesna Vižin, University of Ljubljana, Faculty of Chemistry and Chemical Technology, Jan Goossens, Odisee Campus Brussels, koordynator Zespołu ds. Międzynarodowej Współpracy Akademickiej w Bibliotece PG mgr Urszula Szybowska, bibliotekarze i pracownicy Biblioteki PG – dr inż. Magdalena Stankević, mgr Monika Michalak, kierownik Biura Biblioteki PG dr Anna Zygmą, prof. Piotr Dominiak

Fot. z arch. Biblioteki PG

Strategia rozwoju usług Biblioteki PG w kontekście internacjonalizacji uczelni

Biblioteka PG aktywnie wspiera proces internacjonalizacji Politechniki Gdańskiej. Strategia rozwoju usług Biblioteki PG funkcjonującej w międzynarodowym środowisku opiera się zasadniczo na trzech filarach:

- dostosowaniu swoich zbiorów i usług do potrzeb użytkowników zagranicznych;
- uczestniczeniu w programie Erasmus+;
- dynamicznym rozwijaniu współpracy z organizacjami międzynarodowymi.

Biblioteka Politechniki Gdańskiej realizuje zadania naukowe i dydaktyczne określone w aktach prawnych regulujących jej funkcjonowanie. Działania te ukierunkowane są zarówno na polskich, jak i zagranicznych użytkowników. Bibliotekarze promują dostęp do naukowych źródeł wśród swoich użytkowników oraz wspierają rozwój intelektualny studentów wynikający z założeń programowych uczelni, wykorzystując nowoczesne usługi, które mają do zaoferowania współczesnemu czytelnikowi. Biblioteka PG wspiera także kadrę naukowo-badawczą, zarówno krajową, jak i zagraniczną, pracującą na uczelni.

Poprzez swój aktywny udział w zawodowych szkoleniach zagranicznych, a także poprzez organizowanie staży zawodowych w ramach programu Erasmus+ u siebie, pracownicy Biblioteki PG stale podnoszą swoje kompetencje zawodowe w zakresie obsługi użytkowników, promocji usług i zasobów biblioteki akademickiej, gromadzenia i opracowywania zbiorów tradycyjnych i elektronicznych, ich digitalizacji, udostępniania i zarządzania danymi badawczymi, promowania idei otwartej nauki, popularyzacji wiedzy o otwartych zasobach edukacyjnych, prawie autorskim, wolnych licencjach i wielu innych zagadnień. Biblioteka PG jest ogólnouczelnianą jednostką usługową uczelni i jako taka podejmuje zadania spójne z aktualną polityką Politechniki.

Użytkownik zagraniczny w Bibliotece PG

W Bibliotece PG zostały opracowane odpowiednie narzędzia i metody pracy z obcokrajowcami. Studenci zagraniczni – osoby nie tylko mówiące różnymi językami, pochodzące z różnych regionów geograficznych, ale także reprezentujące odmienne kręgi kulturowe – stanowią często swego rodzaju „wyzwanie” dla

kadry bibliotekarzy. Obserwacja dobrych praktyk stosowanych w innych ośrodkach akademickich oraz własne przemyślenia w zakresie ulepszenia bibliotecznych usług stały się punktem wyjścia do udoskonalania usług świadczonych przez Bibliotekę PG dla studentów spoza Polski i nie tylko. Takie działania są zasadne, a nawet kluczowe w kontekście przewidywanego dalszego wzrostu liczby studentów zagranicznych na polskich uczelniach, w tym i na Politechnice Gdańskiej, w kolejnych latach.

W związku z dynamicznym rozwojem Biblioteki PG na polu międzynarodowej współpracy w zakresie różnych działań i projektów dydaktycznych i naukowych, przebudowana została angielska wersja strony internetowej Biblioteki PG. Na polskiej stronie została dodana nowa zakładka „Współpraca międzynarodowa”. Znajdują się w niej informacje o internacjonalizacji Politechniki Gdańskiej i Biblioteki PG, organizacjach międzynarodowych, z którymi Biblioteka współpracuje, programie Erasmus+, zagranicznych wyjazdach szkoleniowych oraz o szkoleniach organizowanych przez Bibliotekę PG dla zagranicznych bibliotekarzy (International Staff Training Weeks at GUT Library, oraz dwumiesięcznych stażach szkoleniowych dla studentów bibliotekoznawstwa z innych krajów (Student Mobility for Traineeship). W zakładce „Kalendarium” znajduje się lista ważnych wydarzeń związanych z działalnością wszystkich organizacji, z którymi Biblioteka PG współpracuje.

Większość wymienionych działań koordynowana jest przez powstałe w 2017 roku Library Welcome Center, dzięki któremu Biblioteka PG jest bardziej widoczna i identyfikowalna na uczelni i poza nią. Jest to dla większości studentów obcokrajowców pierwsze i podstawowe źródło informacji o Bibliotece PG, począwszy od logowania się do biblioteki, poruszania się po zasobach tradycyjnych i elektronicznych, obsługi menedżerów bibliografii, uczestniczenia w organizowanych warsztatach i konkursach, po znalezienie właściwej filii wydzielonej Library Welcome Center towarzyszy zagranicznym studentom od początku ich akademickiej kariery – czynnie uczestnicząc w inauguracji roku akademickiego, podczas której każdy student może po raz pierwszy zapoznać się z biblioteczną ofertą [3].

2

3

Fot. 2. Szkolenie zagraniczne zorganizowane w ramach programu Erasmus+ w La Biblioteca de la Universidad Loyola, Kordoba, Sewilla, Hiszpania (2017 r.). Na zdjęciu od lewej: Ana Maria Sánchez Torres, kierownik filii La Biblioteca de la Universidad Loyola na Kampusie w Kordobie, Urszula Szybowska, koordynator Zespołu ds. Międzynarodowej Współpracy Akademickiej w Bibliotece PG, Francisco José Cortés Martínez, dyrektor Biblioteca de la Universidad Loyola

Fot. 3. Uczestnicy 4th Erasmus STW at GUT Library (2019), od lewej: Susan Pettigrew, University of Edinburgh, Nejla Yilmaz, Boğaziçi Üniversitesi, Cordoba Cristina Canchado, Universidad Complutense de Madrid, Urszula Szybowska, Politechnika Gdańska, Esther Las Heras Navarro, Universidad Complutense de Madrid, Paloma Maria Sanchez Melero, Facultad de Ciencias Políticas y Sociología, Universidad Complutense de Madrid, Izzet Yilmaz, Boğaziçi Üniversitesi

Fot. z arch. Biblioteki PG

Erasmus+

Biblioteka PG jest ponadto nowoczesną biblioteką „mobilną”, uczestniczącą w projektach objętych programem Erasmus+. Mobilność wynikająca z założeń programu Erasmus+ polega na podejmowaniu działań mających na celu realizowanie zagranicznych wyjazdów szkoleniowych w tzw. stażowych miejscach docelowych w krajach sygnatariuszach programu. Dzięki

udziałowi Biblioteki PG w programie Erasmus+ ma miejsce szeroko pojęte doskonalenie zawodowe bibliotekarzy, rezultatem którego jest zdobywanie nowych kompetencji, a także uzyskana wartość dodana w postaci nowo nabywanych twardych i miękkich umiejętności uczestników programu, co ma realne przełożenie na poprawę standardów oferowanych usług w samej bibliotece i, szerzej, na uczelni [4]. Informujemy o swoich działaniach środowisko akademickie zarówno na stronie internetowej Biblioteki PG, w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter, Newsletter), jak i w artykułach w publikacjach pokonferencyjnych oraz podczas seminariów w kraju i zagranicą.

Współpraca z międzynarodowymi organizacjami

Biblioteka PG jest uczestnikiem wielu projektów i programów realizowanych na polu współpracy międzynarodowej [5]. Aktywna współpraca z organizacjami bibliotekarskimi oraz instytucjami promującymi otwartą naukę stanowi dla bibliotekarzy z PG nieocenione źródło nowych umiejętności. Biblioteka Politechniki Gdańskiej ma swoich przedstawicieli w ważnych organach struktur wspomnianych organizacji: w IATUL Board of Directors oraz w SPARC Europe Board of Directors zasiada dyrektor Biblioteki PG dr Anna Wałek, zaś mgr Magdalena Szuflika-Zurawska, kierownik Sekcji Informacji Naukowo-Technicznej Biblioteki PG, bierze aktywny udział w pracach Special Interest Group for Library Services related to Research Data Management w ramach IATUL. W dużej mierze dzięki tym działaniom pracownicy Biblioteki PG znają bieżące trendy w bibliotekarstwie, orientują się w zakresie rozwoju informacji naukowej i nowych usług oferowanych społeczności akademickiej [6].

Podsumowanie

Głównym zadaniem Biblioteki PG jest wspomaganie dydaktyki i badań naukowych prowadzonych na Politechnice Gdańskiej. Zadanie to realizowane jest zgodnie z przyjętą strategią, której szczegóły omówiono w artykule. Biblioteka PG jest organizacją wspierającą proces dydaktyczno-naukowy, jest także organizacją uczącą się. Bibliotekarze stale zdobywają nową wiedzę i kompetencje – rozszerzają w ten sposób swoje możliwości osiągnięcia pożądanych

Fot. 4. 4th Erasmus STW at GUT Library – dr inż. Magdalena Stankevič podczas szkolenia dla zagranicznych bibliotekarzy w Regionalnej Bibliotece Nanotechnologii Politechniki Gdańskiej

Fot. z arch. Biblioteki PG

wyników w wykonywaniu codziennych obowiązków [7] – w dużej mierze dzięki udziałowi w programie Erasmus+ oraz współpracy z organizacjami międzynarodowymi wspomnianymi w tekście. Biblioteka PG może być postrzegana jako stymulator proedukacyjnych działań oraz mobilne centrum zarządzania wiedzą w dynamicznie ewoluującym środowisku akademickim. Jako międzywydziałowa jednostka usługowa promuje proces akademickiego kształcenia na najwyższym poziomie w coraz bardziej międzynarodowym środowisku.

*

Rozwój działalności Biblioteki PG na polu współpracy międzynarodowej nie byłby możliwy, gdyby nie zachęta i „zielone światło” ze strony dyrektora Biblioteki dr Anny Wałek i kierowników sekcji. Bardzo ważna jest też dobra współpraca między sekcjami bibliotecznymi, wzajemne wspieranie, mobilizo-

wanie i inspirowanie. Jako koordynator Zespołu ds. Międzynarodowej Współpracy Akademickiej w Bibliotece Politechniki Gdańskiej chciałabym serdecznie podziękować wszystkim moim Koleżankom i Kolegom za ich wkład w sprawne realizowanie założonych celów w zakresie współpracy międzynarodowej w Bibliotece PG, w szczególności: Magdalenie Stankevič, Annie Kowalskiej, Joannie Dołędże, Katarzynie Błaszczkowskiej, Agnieszce Szymik, Annie Sobali, Piotrowi Krajewskiemu, Łukaszowi Markiewiczowi, Konradowi Konke, Kamili Kokot, Magdalenie Jaszczy, Sylwii Baranowskiej oraz Pauli Lipce-Flizikowskiej.

Bibliografia i przypisy

1. Walczak D., *Za i przeciw międzynarodowej mobilności studentów i naukowców*, [w:] Siemieńska R. (red.). *Uniwersytety, naukowcy i studenci w zglobalizowanym świecie*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2017.
2. *Deklaracja Bolońska. Szkolnictwo wyższe w Europie*, 19 czerwca 1999 r. Dostępna na stronie: http://www.us.edu.pl/files/wiadomosci/pliki/pl_deklaracja_bolonska1999.pdf [dostęp: 14.01.2020].
3. Szybowska U. *Wartość dodana akademickiej biblioteki „mobilnej” w kontekście programu Erasmus+ na przykładzie Biblioteki Politechniki Gdańskiej*, [w:] XII Bałtycka Konferencja „Zarządzanie i Organizacja Bibliotek” ph. „Mobilna biblioteka – mobilne technologie – mobilni bibliotekarze – mobilni czytelnicy”, 2018.
4. Program Erasmus+ zakłada także możliwość realizowania szkoleń w danej instytucji dla przyjeżdżających aplikantów z zagranicznych jednostek, objętych bilateralnymi umowami o współpracy w ramach programu Erasmus+. Biblioteka Politechniki Gdańskiej organizuje takie szkolenia (Staff Week for Librarians) od 2018 r. (zob. <https://pg.edu.pl/biblioteka-pg/staff-week>).
5. Zob. <https://pg.edu.pl/biblioteka-pg/wspolpracamiedzynarodowa> – stan z dnia 10.12.2018.
6. *Newsletter Zespołu ds. Międzynarodowej Współpracy Akademickiej w Bibliotece Politechniki Gdańskiej*, red. A. Kowalska, https://pg.edu.pl/documents/611754/65824167/NEWSLETTER%20%20czerwiec%202019_2.pdf.
7. Tomaszewska R., *Zakład pracy jako organizacja ucząca się – wybrane wyniki badań*. *Szkoła-Zawód-Praca* 2010, 1: 122–132.